

Performanta Economica a Presedintilor Americani in Perioada Postbelica

Un studiu recent extrem de interesant a fost realizat de economistul Robert J. Barro (profesor la Universitatea Harvard). In colectia de eseuri a cartii sale "Nothing is Sacred", Barro investigheaza intre altele performanta economica a administratiilor prezidentiale din perioada de dupa al doilea razboi mondial (capitolul IV, articolul cu titlul "It's the Economy- Economic Evaluations of the US Presidents). Avand in vedere ca publicul evalueaza de obicei performantele administratiilor prezidentiale trecute luand in considerare un amalgam de politic, scandalos, charismatic, social, emotiv etc. si poate prea putin economic (sau cu latura economica avand o pondere limitata si neclara in aprecierea generala), o evaluare din punct de vedere strict macro-economica e dupa parerea lui Barro (si a mea), mai mult decat bine-venita. Meritul studiului e de a face o evaluare simpla, insumand indicii macro-economici si neluand in considerare discutii asupra prioritaticilor unei directii economice fata de alta (de exemplu, urmarim cu predilectie reducerea somajului sau controlul asupra inflatiei?). Desigur metoda aceasta are dezavantajele ei pentru ca prioritatile si know-how-ul economic au evoluat in timp (uneori dramatic), dar totusi ne ajuta sa ne formam o imagine de profil asupra performantei economice a administratiilor americane in cea de-a doua parte a secolului trecut, considerand pur si simplu rezultatele macroeconomice publicate si accesibile fiecaruia.

13 administratii americane din perioada postbelica, incepand cu a doua guvernare a presedintelui Truman (intre anii 1949-1952) si terminand cu al doilea mandat al lui Bill Clinton (1997-2000), sunt asezate intr-o ierarhie caracterizata de asa-numitul "index al mizeriei" ("misery index"). Acest index al mizeriei a fost prima data folosit de economistul Arthur Okun in 1960 in timpul exercitarii functiei sale de consilier economic pe langa presedintele american Lyndon Johnson. Intr-o explicatie simpla si concisa, acest index al mizeriei CRESTE cu urmatoarele schimbari in indicii macro-economici:

- i). cresterea medie a ratei inflatiei in perioada prezidentiala analizata fata de media ultimului an al perioadei anterioare;
- ii). cresterea medie a ratei somajului in perioada data fata de media ultimei luni a perioadei precedente;
- iii) cresterea medie a ratei dobanzii pe depozitele pe termen lung (care in buna masura reflecta anticiparea unei inflatii marite) fata de o masura medie a cresterii pe termen lung
- iv) scaderea in rata de crestere economica a produsului intern brut (PIB) sub media de 3.1 procente pe an (care e valoarea medie pe termen lung in Statele Unite) .

Pentru a obtine situatia ierarhica, contributia la indexul mizeriei este considerata, "cea mai putina mizerie adaugata" corespunzand primului loc si viceversa. Schimbarea in indexul mizeriei (un numar cat mai negativ corespunde unei pozitii cat mai bune in ierarhie) pe durata unei administratii americane analizate este deci obtinuta prin insumarea schimbarii in rata inflatiei, schimbarii in rata somajului, schimbarii in rata dobanzii pe termen indelungat si prin scaderea (sau insumarea cu semn opus) a schimbarii in rata de crestere economica a PIB-ului.

Ierarhia care rezulta din analiza sus-mentionata e urmatoarea (daca un presedinte a avut doua mandate ele vor fi notate cu 1 sau 2, de exemplu Reagan 1 (1981-1984) si Reagan 2 (1985-1988); daca un mandat prezidential fost intrerupt si cineva a preluat presedintia in locul fostului presedinte perioada va fi indicata cu numele ambilor presedinti, ex. Kennedy-Johnson (1961-1964); valorile numerice reprezinta procente):

1. (cea mai buna administratie din punct de vedere economic din cele considerate): **Reagan 1** (1981-1984): indexul mizeriei **-4.9**(schimbarea in rata inflatiei: -6.3; schimbarea in rata

- somajului: 1.4; schimbarea in rata dobanzii: -0.7; schimbarea in cresterea PIB: -0.7). E clar ca $-4.9 = -6.3 + 1.4 + (-0.7) - (-0.7)$.
2. **Clinton 2** (1997-2000): **-4.1** (-1; -1; -1; 1.1)
 3. **Reagan 2** (1985-1988): **-3.1** (0; -0.8; -2.1; 0.2)
 4. **Kennedy-Johnson** (1961-1964): **-2.5** (-0.4; -0.8; 0.3; 1.6)
 5. **Clinton 1** (1993-1996): **-2.4** (-0.4; -1.4; -0.8; -0.2)
 6. **Truman 2** (1949-1952): **-0.8** (1.2; 0.4; 0.3; 2.7)
 7. **Bush** (1989-1992): **0.5** (-0.3; 0.9; -1.8; -1.7)
 8. **Johnson 2** (1965-1968): **1.3** (2.2; -1.1; 1.5; 1.3)
 9. **Nixon 1** (1969-1972): **1.6** (-0.1; 1.6; 0; -0.1)
 10. **Eisenhower 2** (1957-1960): **1.9** (-1.2; 1.3; 0.5; -1.3)
 11. **Eisenhower 1** (1953-1956): **3.1** (0.2; 1.6; 0.6; -0.7)
 12. **Nixon-Ford** (1973-1976): **8** (4.4; 1.5; 0.8; -1.3)
 13. **Carter** (1977-1980): **13** (4.8; -1.3; 5.5; -0.4)

Situatia presedintelui in exercitiu, G.W. Bush, nu e analizata in studiul mentionat dat fiind faptul ca el inca nu si-a incheiat primul mandat si indicatorii macroeconomici nu sunt cunoscuti inca pe deplin. Cu toate acestea, bazat doar pe durata primului an al mandatului sau, 2001, Barro observa ca presedintele Bush junior are o performanta cel mult mediocra, dar totusi o performanta care se pare ca se va dovedi in final mai buna decat cea a tatalui sau, fostul presedinte Bush.

Urmarind statistica de mai sus observam, de exemplu, ca desi din punctul de vedere al onestitatii publice de exemplu (sa luam doar unul dintre criteriile folosite de electorat pentru a judeca o performanta prezidentiala in general) Nixon si Clinton ar fi vazuti cam in acelasi fel (vezi scandalurile Watergate si respectiv Monica Lewinski), distinctia din punct de vedere economic e clara. In timp ce a doua administratie a lui Clinton e a doua in top, a doua administratie a lui Nixon (Nixon-Ford) a fost pur si simplu un dezastru, fiind intrecuta in acest sens doar de cea a lui Jimmy Carter (primul mandat al lui Nixon se afla si el in coada plutonului in timp ce celelalte mandate al lui Clinton este tot in fruntea ierarhiei). Un alt exemplu ar fi cel al lui Ronald Reagan care desi ales presedinte din cauza popularitatii sale ca actor a reusit sa atinga niste performante economice remarcabile in timpul mandatului sau. Nu voi discuta aici alte aspecte, de exemplu faptul ca administratia lui Ronald Reagan a avut o performanta atat de buna in prima etapa prezidentiala mai ales pentru ca a continuat politica de control al inflatiei inceputa deja inaintea sa (deja in a doua etapa se vede un regres in sensul asta, reducerea somajului castigand prioritate). Nu voi discuta nici analiza referitoare la masurile economice care au condus la rezultatele de mai sus, evident acestea fiind foarte importante pentru a intelege in ce masura o performanta excelenta a fost generate de politicile prezidentiale sau de conjunctura). Mai mult, nu voi atinge nici punctele de vulnerabilitate ale acestei analize, recunoscute chiar de Robert Barro. Toate acestea sunt discutate in detaliu de Barro in cartea sa, "Nothing is Sacred" pe care de altfel o recomand atat economistilor cat si publicului interesat dar neposesor de cunostinte economice de specialitate (cartea e vazuta destul de controversial in lumea academica, in unele aspecte ale ideilor discutate, dar cu toate acestea e recomandata de cativa castigatori ai premiului Nobel in economie, intre altii). Scopul acestui articol a fost in principal aducerea la cunostinta publicului interesat a rezultatelor acestui studiu, care intre altele, sfatuiesc electoratul sa aprecieze separat o administratie prezidentiala/ guvern, pe fiecare alta dimensiune (economica, politica, civica, personala, etc). Altfel s-ar putea sa avem de-a face cu un afemeiat sau mascarici care totusi va fi reusit sa aduca niste imbunatari considerabile economiei in perioada mandatului. Ar fi desigur interesant sa avem o astfel de statistica pentru presedintii nostri din 1989 incoace.